



## Fővárosi Törvényszék

**Az ügy száma:** 103.K.700.071/2024/17.  
**A felperes:** STRABAG Generálépítő Kft.  
(1117 Budapest, Gábor Dénes utca 2. (Infopark D. épület))  
**A felperes képviselője:** dr. Jancza Szilvia kamarai jogtanácsos  
**Az alperes:** Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság  
(1026 Budapest, Riadó u. 5.)  
**Az alperes képviselője:** dr. Virágh Norbert kamarai jogtanácsos  
**Az alperesi érdekelt:** Mathias Corvinus Collegium Alapítvány  
(1016 Budapest, Somlói út 49-53.)  
**Az alperesi érdekelt képviselője:** dr. Rigó Adél ügyvéd  
(1024 Budapest, Lövőház utca 2-6.)  
**A per tárgya:** közbeszerzési ügyben hozott D.450/14/2023. számú közigazgatási határozat megtámadása

### Í t é l e t:

A Fővárosi Törvényszék a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60 000 (hatvanezer) forint perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az esedékesség napjáig fizessen be a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Illetékbevételi számlájára 36 000 (harminchatezer) forint kereseti illetéket.

A Törvényszék tájékoztatja a felperest, hogy a fizetendő illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

### I n d o k o l á s

#### Az ítélet alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperesi érdekelt mint ajánlatkérő 2022. december 7. napján feladott és az Európai Unió Hivatalos Lapjában 2022. december 12. napján megjelent ajánlati felhívással a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) Második Része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított az „MCC Somlói út épületbontás (2)” építési beruházás tárgyában. A felhívás II.2.4) pontja szerint a teljesítendő tervezési munkák (fő mennyiségek) között egyebek mellett teljeskörű bontási terv és technológia leírás (azbesztmentesítési terv) elvégzése szerepelt.

[2] Az alperesi érdekelt egyéb közbeszerzési dokumentumokat (a továbbiakban: dokumentáció) is az érdeklődő gazdasági szereplők rendelkezésére bocsátott, melynek „Bontás, értékmentés, munkatér határolás és üreg tömedékelés tender műszaki leírása” részében, a 3-4. oldalon a következőket is rögzítette:

„3.1.3. Komplet bontási kiviteli tervdokumentáció készítése, közmű és egyéb szolgáltatói egyeztetésekkel. Ennek költsége az árazatlan költségvetés 01\_Tervezés munkalapján árazandó. A Kiíró a rendelkezésére álló terveket szerkeszthető formátumban a nyertes ajánlattevő részére fogja bocsátani a szerződéskötéssel egy időben. A terveknek meg kell felelniük a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 1. mellékletében foglaltaknak. A Komplet bontási kiviteli tervdokumentáció – amelynek része az azbesztmentesítési terv is – elkészítésének határideje a munkavégzés előtt olyan időben, hogy az ajánlatkérőnek 10 munkanapon belül kell véleményezni és az ajánlattevőnek 5 munkanapon belül javítania kell, valamint csak jóváhagyott terv alapján végezhető a bontási tevékenység.”

A dokumentáció 3.1.3.5. szerint: „azbesztmentesítési terv - külön felmérés szükséges azzal, hogy az Ajánlatkérő a bontás során várhatóan előkerülő azbeszt mennyiségére vonatkozóan nem rendelkezik információval, és annak mennyisége a bontás megkezdése előtt pontosan nem határozható meg. Ajánlatkérő ugyanakkor a megfelelő ajánlattétel érdekében meghatározza az azbeszt nagyságrendi mennyiségét (10 tonna) és azt kéri a T. Érdeklődő Gazdasági Szereplőktől/Ajánlattevőktől, hogy az árazott költségvetésben 1 tonna egységárra szíveskedjenek árazni az azbeszt elszállítását és mentesítését.”

A többször módosított, 2023. március 17-ei ajánlattételi határidőre 11 ajánlattevő – köztük a felperes– nyújtott be ajánlatot.

A bontási jegyzőkönyvben az is rögzítésre került, hogy a felperes ajánlata nettó 1.517.575.589.-Ft ajánlati árat tartalmazott.

Az alperesi érdekelt 2023. május 24. napján aránytalanul alacsony ár okán indokolást kért a felperestől a Kbt. 72. § (1) bekezdése alapján. Az indokoláskérés I. pontjában általánosságban kérte bemutatni a teljesítéshez szükséges humánerőforrást, az egyes szakemberek munkavégzésére kalkulált időszükségletet (munkaórában) a munkaerő-költségek ismertetésével és a közterheket, a teljesítéshez használni kívánt gépeket, illetve ezen gépek rendelkezésre állásának jogcímét, valamint a gépek használatának, és üzemeltetésének költségeit, a jelen teljesítésre kalkulált központi adminisztrációs költségeket, a kalkulált hasznot, illetve nyereséget. Továbbá kérte benyújtani az esetleges alvállalkozói ajánlatokat is, melyekkel az alperesi érdekelt arról kívánt meggyőződni, hogy az alvállalkozói ajánlatok megfelelően ismertetett műszaki tartalomra érkeztek-e.

Az indokoláskérés II.1. pontja szerint a felperesnek az ajánlatban benyújtott árazott költségvetéssel 01\_Tervezés munkalapon a) Bontási terv és technológia, b) Üreg tömedékelés technológiájának tervezése, valamint c) Munkatérhatárolási kiviteli terv készítése költségsorok esetében meg kellett adnia – többek között – az adott költségsorokban elszámolt munkafeladatokat.

[3] A felperes 2023. június 1. napján nyújtott be üzleti titokká nyilvánított indokolást, melynek részét képezte a 15. oldalon elhelyezett, „Bontási terv és technológia” elnevezésű dokumentum is, melyben az azbesztmentesítési terv nem került sem nevesítésre, sem beárazásra.

- [4] 2023. augusztus 30. napján az alperesi érdekelt további kiegészítő indokolást kért a felperestől (továbbiakban: 2. sz. kiegészítő indokoláskérés) arra vonatkozóan, hogy mutassa be, hogy a szerződés teljesítése során, mely munkanemekhez kívánnak kotrógépeket igénybe venni. Az érintett költségvetési sorokhoz rendeltén kérte a bemutatást megadva az adott költségvetési sorokhoz kalkulált kotrógép időigényt (munkaórában) és a vonatkozó adott költségvetési sorra eső költségeket.
- [5] A felperes a 2. sz. kiegészítő indokolást üzleti titokká nyilvánította, melyben előadta, hogy a „Bontás, munkaterárolás” munkákkal kapcsolatosan bemutatta a munkanemekben belül az érintett költségvetési sorokhoz kalkulált kotrógép időigényét, a kotrógép költségét, a kotrógép tulajdonságát. A „Meglévő épületek bontása” tekintetében 2800 órát állapított meg a kotrógép időigénye tekintetében.
- [6] A 2023. szeptember 15-i kiegészítő indokoláskérés (a továbbiakban: 3. sz. kiegészítő indokolás) az alvállalkozói költségekre és a kotrógép kalkulált munkaóráinak a tisztázására vonatkozott. A válasz szerint a döngölőgép munkaideje nem értendő bele a kotrógép munkaidejébe.
- [7] 2023. szeptember 26. napján az alperesi érdekelt újabb kiegészítő indokolást kért a felperestől (a továbbiakban: 4. sz. kiegészítő indokolás) arra vonatkozóan, hogy az árándokolásban részletesen és tételesen megadták (a 14-15. oldalakon) a tervezés keretében kalkulált munkafeladatokat (a költségvetési sorokhoz rendeltén) az alperesi érdekelt felhívásának megfelelő részletességgel (a kompetenciák, az időigények és a költségek megadásával is). Ugyanakkor ebben a pontos és tételes kimunkálásban nem szerepel az egyebekben teljesítési részhatáridővel is érintett, a műszaki leírásban külön nevesített azbesztmentesítési terv elkészítése. Az alperesi érdekelt arra vonatkozóan kért felvilágosítást, hogy a felperes miért nem kalkulált e feladatokkal.
- [8] Kérte továbbá, hogy a felperes adja meg, hogy hány kotrógéppel, milyen időbeosztásban és összességében mennyi idő alatt (összesen hány nap alatt) tervezi elvégezni a feladatokat az alábbi (költségvetésben jelölt) tételek esetében:
- Meglévő épületek bontása;
  - Cölöpfal készítése, munkagödör határolás.
- Kérte annak azonosítható megadását is, hogy ha adott kotrógép mindkét előbbi tétel tekintetében munkát végez. Kérte megadni azt is, ha párhuzamos munkavégzéssel is kalkuláltak. Ez utóbbi esetében kérte a párhuzamos munkavégzéssel érintett munkanemek (feladatok) és azok vonatkozó időigényét azonosíthatóan megadni.
- [9] A felperes a 4. számú kiegészítő indokolásában arra hivatkozott, hogy: „Sem a költségvetésben nem kellett külön tételsoron árazni az azbesztmentesítési terv elkészítését, sem pedig az eddigi árándokolás kérések során nem kérték külön kiemelni az azbesztmentesítési munkák tervezését. A 2023. szeptember 26-án kelt további kiegészítő árándokolás kérésükben megfogalmazottakkal ellenében a szerződés 3.2. pontja nem tartalmaz teljesítési részhatáridőket az azbesztmentesítési terv elkészítése tekintetében. Természetesen az azbesztmentesítési terv elkészítésével is kalkulált a „Bontási terv és technológia leírás készítése” című tétel soron, lásd. a kapcsolódó tevékenységet az Árándokolás 15. oldalán az Irányító mérnök feladatai között részletezve.”
- [10] A „Meglévő épületek bontása” munkarész kivitelezése kapcsán a felperes megadta, hogy pontosan hány db kotrógéppel, gépenként hány munkaórás napi munkavégzés mellett, mennyi munkanap alatt tervez elvégezni munkát. A felperes utóbbi két válaszát is üzleti titokká nyilvánította.

- [11] Az alperesi érdekelt 2023. október 10. napján megküldött tájékoztatásában a Kbt. 73. § (2) bekezdésre hivatkozással a felperes ajánlatát érvénytelenné nyilvánította, az érvénytelenség indokait 6 pontban megfogalmazva.
- [12] A perben eldöntendő kérdések szempontjából releváns 2. pontban arra hivatkozott, hogy az áringokolásban a felperes részletesen és tételesen megadta a tervezés keretében kalkulált munkafeladatokat (a költségvetési sorokhoz rendelt) az alperesi érdekelti felhívásnak megfelelő részletességgel a kompetenciák, az időigények és a költségek megadásával is. Ugyanakkor a felperes ezen pontos és tételes kimutatásban nem szerepeltette az egyebekben teljesítési határidővel is érintett, a műszaki leírásban külön nevesített azbesztmentesítési terv elkészítését. Áringokolásában nyilvánvalóan nem szerepeltette ezt a nevesített külön részfeladatot, így nem állapítható meg, hogy az azbesztmentesítési terv költségével felperes kalkulált-e a tervezési munkák valamelyik költségvetési tételében, így az e körben közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető.
- [13] Az 5. érvénytelenségi ok vonatkozásában kiemelte, hogy a felperes ellentmondásosan nyilatkozott a „Meglévő épületek bontása” költségvetési tételhez alkalmazni kívánt kotrógép időszükségletét illetően (a kiegészítő indokolás 2. 10. oldalán, illetve a kiegészítő indokolás 4. 11. oldalán). Utóbbi nyilatkozatában nagyobb időszükséglettel kalkulált, mint korábban, így a vonatkozó költségei tekintetében egyértelmű megállapítás nem tehető. Így pedig e költségvetési tétel (és annak alábontása) során a felperes által a kotrógép alkalmazására közölt információk – a megjelölt időszükséglet összegeinek és az abból fakadó költségek különbségére figyelemmel – nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető.
- [14] A felperes 2023. október 20. napján nyújtott be jogorvoslati kérelmét, melyben a jogsértés megtörténtének megállapítását, az alperesi érdekelt 2023. október 10-ei, a felperes ajánlatát érvénytelenné nyilvánító közbenső döntésének megsemmisítését, valamint az eljárási költségek viselésére kötelezését kérte. Álláspontja szerint az alperesi érdekelt mind a 6 érvénytelenségi ok, illetve azok indokolása tekintetében megsértette a Kbt. 2. §-át, a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdését, a Kbt. 72. §-át és a Kbt. 73. § (2) bekezdésében foglaltakat.
- [15] A 2. érvénytelenségi ok kapcsán hivatkozott a Kbt. 72. § (1) bekezdésére és arra, hogy a Döntőbizottság több határozatában is rámutatott, hogy az indokoláskérés nem irányulhat olyan részfeladatra, amely a közbeszerzés tárgyát tekintve nem minősül önálló feladatnak, illetve, amelyet nem kellett külön beárazni az ajánlattevőknek, vagy amelyre vonatkozóan nem kellett szakmai ajánlatot benyújtani. A költségvetésben nem kellett külön tételsoron árazni az azbesztmentesítési terv elkészítését, illetve az indokoláskérés 2.1. pontja sem tartalmazott olyan előírást, amely szerint az alperesi érdekelt egyértelműen és kifejezetten kéri, hogy az indokolás külön térjen ki erre, és tartalmazza az azbesztmentesítési tervre vonatkozó költségeket. A kotrógép időszükségletének nem megfelelő kalkulációja miatti érvénytelenné nyilvánítás (5. érvénytelenségi ok) tekintetében ismételten hivatkozott a Kbt. 72. § (1) bekezdésére és a Döntőbizottság gyakorlatára kiemelve, hogy a kotrógép időszükséglete sem értékelési szempont, és nem költségvetési tétel. A kotrógép használatára vonatkozóan az alperesi érdekelt által kért információkat a felperes megadta, azokban nincs ellentmondás és a kotrógépek tekintetében megajánlott ajánlati áron nem változtatott az áringokolás során, az ajánlati ára teljeskörű és ezen az áron a beszerzés tárgyát képező építési beruházás a gazdasági észszerűséggel összeegyeztethető módon megvalósítható.

- [16] A 4. számú kiegészítő indokoláskérés arra vonatkozott, hogy a „Meglévő épületek bontása” tételt hány kotrógéppel, mely időbeosztásban és összesen mennyi idő alatt tervezi elvégezni, melyre a válasz az volt, hogy 3 db kotrógéppel, 8 munkaórás napi munkavégzéssel számolt a felperes, a tevékenységet pedig 118 munkanap alatt kívánta elvégezni. Az alperesi érdekelt kalkulációja e tekintetben nem helyes, mivel úgy számol, hogy  $3 \times 8 \times 118 = 2832$  munkaóra kotrógép használat szükséges, de ez nem megfelelő, mivel a 2. számú kiegészítő indokolás 10. oldala szerint csak 2800 munkaóra kotrógép igény van. A különbség a „Meglévő épületek bontása” tételhez tartozó munkák teljeskörű elvégzéséhez szükséges, ahogy ezt a felperes már az előzetes vitarendezési kérelem 13. oldalán is altámasztotta úgy, hogy a táblázatban késsel megjelölt tételek is ehhez a költségvetési fejezethez tartoznak, így a 4. számú kiegészítő indokolás 5. pontjában a „Meglévő épületek bontása” munkarész tekintetében megadott időszükséglet ezen tételek időszükségleteit is magában foglalja.
- [17] Az alperesi érdekelt a jogorvoslati kérelemre tett észrevételében a 2. érvénytelenségi ok vonatkozásában hivatkozott arra, hogy az ajánlati árra vonatkozó indokoláskérés során megfelelően járt el, hiszen felhívásai egészen konkrétak voltak, nem irányultak valamennyi ajánlati elemre, ugyanakkor az összes felhívási pont a leglényegesebb/leghangsúlyosabb értékelési szemponthoz, az ajánlati árhoz, annak megalapozottságához kapcsolódott. Ami pedig az egyedi tételek önmagában vett jelentőségét/lényegességét illeti, mindegyik tétel által képviselt műszaki tartalom megfelelő teljesülése lényeges, a nem teljesülés, illetve a nem megfelelő teljesülés nyilvánvalóan komoly kihatással van az egyösszegű ajánlati árra, annak megalapozottságára. Az 5. érvénytelenségi ok tekintetében kiemelte, hogy a „Meglévő épületek bontása” költségvetési tételhez tartozó tevékenységek során alkalmazni kívánt kotrógép időszükségletét illetően ellentmondás áll fenn a 2. számú kiegészítő indokolás 10. oldalán, illetve a 4. sz. kiegészítő indokolás 11. oldalán feltüntetett adatok között. Az előbbi és utóbbi adatszolgáltatás között 32 órányi különbség áll fenn, amely négy munkanapnyi kotrógép időszükséglet különbséget eredményez.
- [18] Az alperes a keresettel támadott határozatával a jogorvoslati kérelmet elutasította. Döntésének indokolásában rögzítette, hogy az alperesi érdekelt a tárgyi közbeszerzési eljárást 2022. december 7. napján indította meg, így a jogorvoslati eljárásra a Kbt. és más releváns jogszabályok e napon hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni. Az ügy érdemét tekintve hangsúlyozta, hogy valamennyi érvénytelenségi ok kapcsán abban a kérdésben kellett állástfoglalnia, hogy az alperesi érdekelt a Kbt. 73. § (2) bekezdésére hivatkozással aránytalanul alacsony ár okán jogszerűen nyilvánította érvénytelenné a felperesi ajánlatot. Hivatkozott a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdéseire, a Kbt. 72. § (1)-(3) bekezdéseire, a Kbt. 73. § (2) bekezdésére. Kiemelte, hogy az ajánlat érvényességéről, illetve érvénytelenségéről való ajánlatkérői meggyőződés egyik alapvető jogintézménye az aránytalanul alacsony ár vizsgálata. A szabályozás célja egyrészt a szerződés konkrét vállalási áron való teljesítésének biztosítása, másrészt a gazdasági észszerűséggel össze nem egyeztethető ellenszolgáltatással versenyelőnyt szerezni kívánó ajánlattevők kizárása az ajánlatok értékeléséből. A Kbt. szabályozása meghatározza azt a feltételrendszert és eljárásrendet, amely mellett kötelező az ajánlatkérőnek az ajánlati árat aránytalanul alacsonynak minősíteni, valamint lefolytatni az aránytalanul alacsony árat tartalmazó ajánlatok vizsgálatát, amelynek eredményeként döntenie kell az ajánlatok érvényességéről vagy érvénytelenné nyilvánításáról. Annak megítéléséhez, hogy a szerződés tárgya milyen ajánlati ár esetén valósítható meg, az ajánlatkérő a korábbi

tapasztalataira, a becsült érték meghatározásakor figyelembe vett adatokra, valamint a piaci viszonyokra tud támaszkodni. Amennyiben a fenti szempontok, mint viszonyítási alapok bármelyike alapján az adott ellenszolgáltatás irreálisan alacsonynak minősül, beáll az ajánlatkérő indokoláskérési kötelezettsége.

- [19] Az ajánlatkérőnek az indokoláskérésben konkrétan meg kell adnia azokat az általa lényegesnek tartott ajánlati elemeket, amelyekre vonatkozóan kéri az adatok és az indokolás benyújtását. Az indokolásra, illetve kiegészítő indokolásra felhívott ajánlattevőnek akként kell benyújtania – objektív alapú, az ár megalapozottságát tényekkel, adatokkal alátámasztó – indokolását, kiegészítő indokolását, hogy az megfeleljen az ajánlatkérő által az indokolás- illetve kiegészítő indokláskérésben foglalt követelményeknek. Az ajánlatkérőnek a részére benyújtott indokolásban és kiegészítő indokolás(ok)ban foglaltak alapján kell megítélnie az ajánlat érvényességét. Az alperes mind a hat érvénytelenségi ok tekintetében a fentiek tükrében vizsgálta meg az alperesi érdekelt egyes előírásait, indokoláskérését, illetve a felperes által benyújtott indokolások tartalmát, valamint az alperesi érdekelt ezekre vonatkozó vizsgálatát, mérlegelését és döntését.
- [20] Az 1., 3., 4. és a 6. érvénytelenségi ok tekintetében az alperes megállapította, hogy azok nem voltak helytállóak, míg a 2. érvénytelenségi ok tekintetében rögzítette, hogy az alperesi érdekelt lényegét tekintve azzal indokolta a felperes ajánlata érvénytelenségét, hogy a felperes pontos és tételes kimutatásában nem szerepel(t) az egyebekben teljesítési részhatáridővel is érintett, a műszaki leírásban külön nevesített azbesztmentesítési terv elkészítése. Az áringdolásban nyilvánvalóan nem szerepeltette ezt a nevesített külön részfeladatot, így nem állapítható meg, hogy az azbesztmentesítési terv költségével a felperes kalkulált a tervezési munkák valamely költségvetési tételében. Az e körben közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költségen teljesíthető.
- [21] Az alperes a felhívás II.2.4. pontjában foglaltakra, valamint a közbeszerzési dokumentáció részét képező „Bontás, értékmentés, munkatérhatárolás és üreg tömedékelés tender műszaki leírás” cím alatti dokumentumok 3.1.3. és 3.1.3.5. pontjára, valamint az indokoláskérés I. pontjára, a felperes erre adott válaszára, a 4. számú kiegészítő indokolásra adott felperesi válaszban foglaltakra figyelemmel kiemelte, hogy az alperesi érdekelt az azbesztmentesítési terv elkészítését mind a felhívásban, mind a dokumentációban egyértelműen az ajánlattevők által elkészítendő feladatként határozta meg. Az indokoláskérés I. pontjában az is konkrétan előírásra került a felperes részére, hogy valamennyi feladat tekintetében – függetlenül attól, hogy az költségvetési tételsoron szerepel-e vagy sem – mutassa be a humánerőforrást, az egyes szakemberek munkavégzésre kalkulált időszükségletét (munkaórákban), a munkaerőköltségek ismertetésével és a közterhekkkel. Az indokolásból egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperes nem kalkulált az azbesztmentesítési tervvel, mint a jelen közbeszerzés tárgyát képező feladattal, és annak költségeivel. Miután az alperesi érdekelt a 4. sz. kiegészítő indokoláskérésben rákérdezett, hogy a felperes miért nem kalkulált az azbesztmentesítési tervvel, erre a felperes azt a választ adta, hogy ezt a költséget az Irányító mérnök feladatai között tervezte be.
- [22] Az indokolás nem megfelelősege nem pusztán azt jelenti, hogy az adatok számszaki levezetése alapján az állapítható meg, hogy a megajánlott ár aránytalanul alacsony, hanem azért is minősülhet nem megfelelően objektívnek az indokolás, mert egy az eredeti indokolásban tervezni elmulasztott költségelemet egy másik költségételbe igyekszik beszámítani az ajánlattevő. Ez a magatartás ellentétes többek között azon számviteli

alapelvvel, hogy minden költséget ott kell elszámolni, ahol az ténylegesen felmerül, mert ellenkező esetben keresztfinanszírozás valósul meg. Az indokolás objektív és megfelelő, ha abból az ajánlatkérő meg tudja állapítani, hogy az ajánlati ár tartalmaz valamennyi előírt feladatra vonatkozó költségkalkulációt.

[23] Jelen esetben nem foghatott helyt a felperes azon érvelése, hogy az azbesztmentesítési terv nem volt önálló költségvetési tételsor, mivel egyrészt az alperesi érdekelt egyértelműen a közbeszerzés tárgyaként, ellátandó feladatként határozta meg az azbesztmentesítési tervet, így arra vonatkozóan is egyértelműnek minősült az indokoláskérés, másrészt az indokolások objektivitására vonatkozó kötelezettség teljesítése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a kérdéses árelem önálló költségvetési tétel, vagy esetleg értékelési szempont volt-e. Nem volt elfogadható a felperes azon álláspontja, hogy a kérdéses tétel nem minősült lényeges ajánlati elemnek, mert ennek akkor lett volna jelentősége, ha a felperes a Kbt. 72. § (1) bekezdésének megsértését vélelmezve az alperesi érdekelt indokoláskérését határidőben támadta volna, jelen esetben viszont a jogvita tárgya már az árvizsgálatot követő eljárási cselekményként az érvénytelenségi döntés jogszerűségének megítélése. Erre tekintettel alperes megállapította, hogy az azbesztmentesítési terv tekintetében a felperes indokolása és kiegészítő indokolása nem tartalmazott minden olyan tény, adatot és kalkulációt, amely alapján az árindokolás egésze kellően objektívnek, azaz megfelelőnek minősülhetett volna, ezért az alperesi érdekelt a 2. érvénytelenségi ok miatt jogszerűen nyilvánította érvénytelenné a felperesi ajánlatot.

[24] Az 5. érvénytelenségi ok szerint a felperes ellentmondásosan nyilatkozott a „Meglévő épületek bontása” költségvetési tételhez alkalmazni kívánt kotrógép időszükségletét illetően (a kiegészítő indokolás 2. 10. oldalán, illetve a kiegészítő indokolás 4. 11. oldalán). Utóbbi nyilatkozatában nagyobb időszükséglettel kalkulált mint korábban, így a vonatkozó költségei tekintetében egyértelmű megállapítás nem tehető.

[25] Az alperes megállapította, hogy az alperesi érdekelt kotrógép időszükségletére vonatkozó kérdése mind a 2. sz., mind a 4. sz. kiegészítő indokoláskérésben egyértelmű volt. Ennek ellenére a felperes az időigény kalkulációja tekintetében ellentmondásosan nyilatkozott, mivel az első esetben 2.800, míg a második esetben 2.832 órát tervezett be.

Az alperes a 2. érvénytelenségi oknál kifejtettek mellett azzal érvelt, hogy az árindokolás megfelelősége nem csak azt jelenti, hogy alátámasztásra kerül, hogy a szerződés a megajánlott áron teljesíthető lesz, hanem azt is, hogy az egyes indokolások/kiegészítő indokolások egymással összefüggenek úgy, hogy egymást kiegészíthetik, de egymással nincsenek ellentmondásban. Egy adott kalkuláció későbbi árindokolásban történő megváltoztatása megkérdőjelezi az árindokolás adott költségelemre vonatkozó egészének objektivitását, a gazdasági észszerűséggel való összeegyeztethetőségét. E körben nem foghatott helyt a felperes azon érvelése, hogy a kotrógép időszükséglete nem volt önálló költségvetési tételsor, mivel az indokolások objektivitására vonatkozó kötelezettség teljesítése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a kérdéses árelem önálló költségvetési tétel, vagy esetleg értékelési szempont volt-e.

Nem volt elfogadható a felperes azon álláspontja – így a Döntőbizottság D.373/15/2021. számú határozatára való hivatkozása – sem, hogy a kérdéses tétel nem minősül lényeges ajánlati elemnek, mert ennek akkor lett volna jelentősége, ha a felperes a Kbt. 72. § (1) bekezdésének megsértését vélelmezve az alperesi érdekelt indokoláskérését határidőben támadta volna, jelen esetben viszont a jogvita tárgya már az árvizsgálatot követő eljárási

cselekményként az érvénytelenségi döntés jogszerűségének megítélése. Az alperes a fentiek alapján megállapította, hogy a felperes előadásától eltérően ellentmondás van a kotrógép időszükséglete tekintetében, melynél fogva a hozzá rendelt költség kapcsán nem lehet egyértelműen megítélni, hogy az 2800, avagy 2832 órára vonatkozik-e.

- [26] Kiemelte, hogy a felperes megjelölte a Kbt. 2. §-ában rögzített alapelvi rendelkezések megsértését is jogorvoslati kérelmében, azonban az alapelvek megjelölésén túl nem adott elő olyan többlettényállási elemet, amely alapján a Kbt. 2. § szerinti bármelyik alapelvi jogszerelem megállapítható lett volna.

### **A felperes keresete, az alperes védírata**

- [27] A határozat megtámadása iránt előterjesztett keresetében a felperes az alperes döntésének megváltoztatását kérte oly módon, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a felperes ajánlata nem tartalmaz aránytalanul alacsony ellenszolgáltatást és az ajánlat a Kbt. 73. §-ának (2) bekezdése szerint nem érvénytelen. Kérte a megfizetett igazgatási szolgáltatási díj visszatérítését is.
- [28] Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. § (2); (4) bekezdés alapján a tényállás tisztázatlanságára hivatkozott. Ismertette a Kbt. 72. § (1)-(2) és 73. § (2) bekezdése rendelkezéseit és idézte az alperes határozati megállapításait.
- [29] A tényállás kiegészítése, illetve cáfolata pontosításaként előadta, hogy az összegezés alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alperesi érdekelt a megadott ajánlati áron való teljesíthetőséget, mint a vállalás gazdasági észszerűséggel való összeegyeztethetőségét a becsült értéktől körülbelül 1%-os eltérésben fogadta csak el. A tizenegy ajánlatból öt lett érvénytelen a Kbt. 73. §-ának (2) bekezdése, azaz az aránytalanul alacsony ellenszolgáltatás miatt. A felperes ajánlati ára az alperesi érdekelt által meghatározott becsült értéktől 8%-kal tért el. A bírói gyakorlat szerint a 20-30%-os eltérés minősül általában aránytalanul alacsonynak.
- [30] Az árendokolás 15. oldal a) pontjában felperes bemutatta a „Bontási terv és technológiai leírás” munkafeladatainak felsorolását és az ahhoz kapcsolódó idő- és költségfordításokat. Ebben egyértelműen rögzítésre került, hogy a „Bontási terv és technológiai leírás” részeként a munka- egészség- és környezetvédelmi feladatok is a tervezési munka részét képezik. Az alperesi érdekelti dokumentáció részét képező „Bontás, Értékmentés, Munkatérhatrolás és Üreg Tömedékelés Tender Műszaki Leírás” című dokumentum rögzíti, hogy a bontási kiviteli tervdokumentáció részét kell képeznie az azbesztmentesítési tervnek, így egyértelműen ennél a tételnél kellett és lett figyelembe véve az azbesztmentesítési terv elkészítése is, miután az árendokolás a bontás teljes menetét lefedi. Sem az ajánlati dokumentációban, sem az árendokolás kérésekben nem szerepelt külön megfogalmazott igényként, hogy az azbesztmentesítésre vonatkozóan legyen külön kidolgozott költség- és időráfordítás. Az alperesi érdekelti kérdésfeltevés hiányából vagy nem megfeleléséből fakadó információhiányra hivatkozással az érvénytelenség kérdésében nem lehet a felperes számára hátrányosan dönteni. Ha az alperesi érdekelt számára kiemelkedő jelentőséggel bír az azbesztmentesítési terv elkészítése, akkor az miért nem került a költségvetésben külön sorként nevesítésre, illetve miért nem került az árendokolás kérés során kiemelésre. Egyértelmű, hogy

azért nem került kiemelésre, mert az azbesztmentesítési terv elkészítése az ajánlati ár szempontjából nem minősül lényeges ajánlati elemnek. Hogyan is minősülhetne lényegesnek egy pár százezer forintos feladat a közel 1,5 milliárd összegű ajánlati árhoz képest.

- [31] A 2023. május 24. napján az árandokolás kérés tárgyában kelt felhívás 2. pontjában sehol sem lehet még utalást sem találni az azbesztmentesítési tervre. Miután a felperes számára egyértelművé vált, hogy az alperesi érdekelt az azbesztmentesítési tervre hivatkozva, melyet sohasem kért, nyilvánította érvénytelenné az ajánlatát, további nyilatkozatával megerősítette, hogy a „Bontási terv és technológia leírás készítése” című tételsoron kalkulált az azbesztmentesítési terv elkészítésével. Az alperesi érdekelt olyan kötelezettségszegésre hivatkozva nyilvánította érvénytelenné az ajánlatot, illetve olyan kötelezettséget kért számon a felperesen, melyet kifejezetten és egyértelműen soha nem kért.
- [32] A felperes hangsúlyozta, hogy a kotrógép időszükséglete nemhogy értékelési szempont nem volt az eljárás során, de még költségvetési tétel sem. A kotrógép használatára vonatkozó, az alperesi érdekelt által kért információkat a felperes megadta, azokban nincs ellentmondás és a kotrógépek tekintetében megadott ajánlati áron nem változtatott az árandokolások során. Az ajánlati ára teljeskörű és ezen az áron a beszerzés tárgyát képező építési beruházás megvalósítható.
- [33] Jogi érvelése szerint az alperesi érdekelt az aránytalanul alacsony árral kapcsolatos indokoláskérését nem a jogintézmény céljával összhangban alkalmazta és ezáltal nyilvánította a felperes ajánlatát érvénytelenné. Hivatkozott a Kbt. 72. §. (1)-(3) bekezdésének, valamint a Kbt. 73. § (2) bekezdésének a megsértésére. A 2023. május 24. napján kelt indokoláskérésnek sem a I., sem a II.1. pontjában, sehol sincs leírva az azbesztmentesítési terv. A 2023. október 10. napján a felperes ajánlatának érvénytelenné nyilvánításáról szóló tájékoztatásban az alperesi érdekelt az azbesztmentesítési terv, mint érvénytelenségi indok vonatkozásában a 2023. május 24. napján kelt indokoláskérés II.1. pontját hivatkozta, azonban abban nincsen olyan pont, ahol le lenne írva, hogy kell azbesztmentesítési terv. Az indokoláskérés I. pontjára történő hivatkozás, mint az érvénytelenséget megalapozó indok az azbesztmentesítési terv vonatkozásában szintén nem helytálló. Az árandokolás kérés I. pontjában az alperesi érdekelt általánosságban kérte bemutatni a teljesítéshez szükséges humán erőforrást, a munkaerő-költségek ismertetésével a közterheket, a teljesítéshez használni kívánt gépeket, illetve ezen gépek rendelkezésre állásának jogcímét, valamint a gépek használatának és üzemeltetésének költségeit, a teljesítéssel kalkulált központi adminisztrációs költségeket a kalkulált hasznot, illetve nyereséget. A 2023. május 24. napján kelt indokoláskérés I. pontjában sehol sincs leírva, hogy azbesztmentesítési terv vonatkozásában kellene a felperesnek indokolást benyújtania. Az alperesi érdekelti dokumentáció részét képező „Bontás, Értékmentés, Munkateher határolás és Üreg Tömedékelés Tender Műszaki Leírása” című dokumentum rögzíti, hogy a Bontási Kiviteli Tervdokumentáció részét kell képeznie az azbesztmentesítési tervnek, így egyértelműen ennél a tételnél kellett és lett figyelembe véve az azbesztmentesítési terv elkészítése. Az azbesztmentesítési tervet a „Bontás Terv és Technológia leírás” költségvetési tételsoron kellett árazni. A felperesnek a közbeszerzési eljárás során tett nyilatkozata alapján pedig egyértelmű, hogy a felperes ezen a tételsoron árazta be ezt a költséget.
- [34] Az ajánlat érvénytelenné nyilvánításáról szóló tájékoztatásban az alperesi érdekelt maga is elismeri, hogy a felperes az árandokolásában a tervezés keretében kalkulált munkafeladatokat

költségvetési sorhoz rendelt az alperesi érdekelti felhívásnak megfelelő részletességgel készítette el.

- [35] A felperes a 4. számú kiegészítő indokolásban pedig nyilatkozott arról, hogy az azbesztmentesítési terv elkészítésével kalkulált a „Bontási terv és technológia leírás készítése” című tételsoron az árandokolás 15. oldalán az Irányító mérnök feladatai között. Mindezek alapján megállapítható, hogy a felperes az ajánlatában kalkulált az azbesztmentesítési terv elkészítésével és a rendelkezésre álló dokumentumokból az is megállapítható, hogy a „Bontási terv és technológia leírás készítése” című tételsoron és milyen mértékben számolt a kalkulációja során.
- [36] Mivel a kiadott minta szerinti árazott költségvetésben az azbesztmentesítési terv elkészítése külön költségvetési tételsorként nem szerepelt, az eljárásban érintett valamennyi ajánlattevőt fel kellett volna hívnia az alperesi érdekeltnek, hogy az azbesztmentesítési tervet külön költségként szerepeltesse.
- [37] A kotrógépek időszükségletének meghatározását illetően hivatkozott arra, hogy az alperesi érdekelt a 2023. augusztus 30. napján kelt 2. számú kiegészítő indokoláskérés 2. pontjában kérte bemutatni, hogy a szerződés teljesítése során mely munkanemekhez kívánnak kotrógépet igénybe venni azzal, hogy azt a költségvetési sorokhoz rendeltén kérte, az adott költségvetési sorhoz kalkulált kotrógép időszükséglet (munkaórában) és az adott sorra eső költség feltüntetésével. Felperes megadta a Bontás, Munkatételhatárolás munkanemekben belül az érintett költségvetési sorokhoz kalkulált kotrógép időigényét. Az alperesi érdekelt 2023. szeptember 26. napján küldött 4. számú kiegészítő indokoláskérés 5. pontja tartalmazta azt, hogy az alperesi érdekelt kérte annak megadását, hogy hány kotrógéppel, milyen napi időbeosztásban és összesen mennyi idő alatt tervezik elvégezni a feladatokat a „Meglévő épületek bontása” tétel esetében. A „Meglévő épületek bontása” költségvetési tételben van pár olyan feladat is, amelynek az elvégzéséhez nincs szükség kotrógépre. Ezt a tényt azonban az alperes, valamint az alperesi érdekelt figyelmen kívül hagyta. Felperes a 4. számú kiegészítő indokolásában azt a választ adta, hogy a „Meglévő épületek bontása” munkarész kivitelezését 3 db kotrógéppel, gépenként 8 munkaóra napi munkavégzés mellett 118 munkanap alatt tervezi elvégezni (2832 munkaóra).
- [38] Egyértelmű, hogy a két alperesi érdekelti kérdés nem ugyanarra vonatkozott. A 2832 munkaóra a „Meglévő épületek bontása” tételhez tartozó munkák teljeskörű elvégzéséhez szükséges. A 2. számú kiegészítő indokolás és a 4. számú kiegészítő indokolás között nincs ellentmondás, hisz a 4. számú kiegészítő indokolásban a „Meglévő épületek bontása” költségvetési tétel teljeskörű elvégzése tekintetében megadott 2832 munkaóra magában foglalja a 2. számú kiegészítő indokolásban „Meglévő épületek bontása” tekintetében megadott kotrógép használatot, azaz a 2800 munkaórát. Mindezek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a kotrógép időszükséglete tekintetében nincs ellentmondás az árandokolásban.
- [39] Az alperesi érdekelt nemcsak a felperes ajánlatát nyilvánította érvénytelennek, hanem összesen öt ajánlat lett érvénytelen aránytalanul alacsony ár miatt. A felperesi álláspont szerint mindez sérti a Kbt. 2. §-a szerinti alapvető rendelkezéseket. Az alperesi érdekelt sem az ajánlatok bírálatáról szóló összegzésében sem pedig az alperes a határozatában nem adta indokát annak, hogy a felperesi ajánlati ár, amely mindössze 8%-kal tér el a becsült értéktől és 7%-kal tér el a nyertes ajánlati ártól miért minősül aránytalanul alacsonynak.

- [40] Az alperes védiratában a felperes keresetének elutasítását kérte a határozatban hivatkozott indokok alapján. A tényállást teljeskörűen feltárta, a feltárt tényekből helyes következtetést levonva megalapozott döntést hozott. A határozata mind az eljárásjogi, mind az anyagi jogi jogszabályi rendelkezéseknek megfelel. A 2. érvénytelenségi ok tekintetében hivatkozott arra, hogy a felhívás és a dokumentáció előírásaiból egyértelműen megállapítható volt, hogy az indokoláskérés az azbesztmentesítési terv kalkulációjára is kiterjedt. Az indokoláskérés I. pont első francia bekezdésének azon előírása, hogy „A kérelmező mutassa be a teljesítéshez szükséges humánerőforrást, az egyes szakemberek munkavégzésére kalkulált időszükségletet (munkaórákban) a munkaerő-költségek ismertetésével, és a közterheket” az alperes álláspontja szerint csak úgy értelmezhető, hogy az vonatkozott valamennyi, az alperesi érdekelt által a közbeszerzés tárgyaként meghatározott feladatra, így az azbesztmentesítési tervre is. Az indokoláskérés II.1. pontja figyelembe véve az ajánlati felhívás II.2.4) pontjában a dokumentáció 3.1.3. pontjában és az indokoláskérés I. pontjában meghatározottakat egyértelműen azt jelentette, hogy a kalkulációban önállóan kellett volna tervezni a felperesnek az azbesztmentesítési terv órára lebontott költségével és nem volt megfelelő a 4. számú kiegészítő indokolásban adott azon magyarázata, hogy az azbesztmentesítési terv díját a „Bontási terv és technológia leírás készítése” tételsornál kalkulált költségek tartalmazzák.
- [41] Az 5. érvénytelenségi okkal összefüggésben előadta, hogy a 2. számú kiegészítő indokoláskérés 2. pontjának azon előírására, hogy „Mely munkanemekhez kívánnak kotrógépet igénybe venni” a felperes a 2. számú kiegészítő indokolás 10. oldalán lévő táblázatban a „Meglévő épületek bontása” tekintetében 2800 óra időigénnyel kalkulált. A 4. számú kiegészítő indokoláskérés 5. pontja egyértelműen a „Meglévő épületek bontása” munkarészre is tartalmazott előírást, amelyre a felperes a 4. számú kiegészítő indokolásában már 2832 órát tervezett, amely nyilvánvaló ellentmondás a kotrógépek időszükségleteire vonatkozó kalkuláció meg nem felelőségét, így az indokolások objektivitásának hiányát eredményezte.
- [42] Az alperesi érdekelt az alperes pernyertességét támogató nyilatkozatot tett, további érdemi észrevétele nem volt.

### **A bíróság döntése és annak jogi indokai**

- [43] A felperes keresete nem alapos.
- [44] A bíróság a közigazgatási jogvitában az alperes határozatának jogszerűségét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 72. § (4) bekezdésére figyelemmel a Kp. 85. § (1) és (2) bekezdése szerint a kereseti kérelem korlátai között a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálta a per megindításakor hatályos Kp. szabályai szerint eljárva. A felek az ügyben tárgyalás tartását nem kérték és azt a bíróság sem tartotta indokoltnak, ezért a bíróság az ügyet a Kp. 77. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [45] A bíróság először a felperes által hivatkozott eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálta. A felperes a tényállás tisztázatlanságára hivatkozott, az Ákr. 62. § (2) és (4) bekezdésére utalt. Az alperes határozatának 1-17. pontjai tartalmazzák a tényállást, abban az alperes a közbeszerzési eljárás dokumentumainak releváns részeit, továbbá az alperesi érdekelt

indokoláskéréseinek és az arra adott válaszoknak a tartalmát és az ajánlat érvénytelenségéről hozott döntés indokait ismerteti olyan részletességgel, amelyet az üzleti titok sérelme nélkül megtehetett. A felperes nem jelölte meg, hogy melyek azok a tényállási elemek, melyek hiányoznak és figyelembevételük indokolt lett volna, kereseti érvei tartalmukat tekintve a közbeszerzési eljárás dokumentumain alapuló tények értékelésének a helyességét támadják, melyet az is alátámaszt, hogy a kereseti kérelem szerinti jogi érvelésben azokat a felperes megismétli.

- [46] Az alperes jogorvoslati kérelemre eljárva vizsgálta meg a felperes ajánlatának azokat az elemeit, amelyek alapján az alperesi érdekelt az érvénytelenséget megállapította, a bíróság a kereseti kérelem alapján nem tárt fel olyan ténybeli hiányosságot- ilyet tétélesen a felperes nem jelölt meg – amely a kifogásolt két érvénytelenségi ok értékelése során a közbeszerzési eljárásban keletkezett dokumentumok közül figyelmen kívül maradt volna. Az alperesi érdekelt által megállapított hat érvénytelenségi okból az alperes négyet nem talált jogszerűen fennállónak, míg a 2. és 5. érvénytelenségi ok tekintetében a közbeszerzési eljárás dokumentumainak, az alperesi érdekelti indokoláskérés, kiegészítő indokoláskérés és a felperesnek az ezekre adott válaszaik fényében indokolt döntést hozott arról, hogy ezeknek az alperesi érdekelt általi megállapítása mire tekintettel minősül jogszerűnek. A határozat jogi indokolásában részletesen levezette az alperes, hogy e körben döntését mely bizonyítékokon alapuló tényekre alapozta, mely jogszabályi rendelkezéseket vett figyelembe és ezek alapján döntésének indokairól is számot adott. Ezzel az Ákr. 81. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének is eleget tett.
- [47] A Kp. 78. § (4) bekezdése szerint a megelőző eljárás idején fennálló, de a megelőző eljárásban nem értékelt tényre, körülményre a felperes vagy az érdekelt akkor hivatkozhat, ha azt a megelőző eljárásban a közigazgatási szerv arra való hivatkozása ellenére nem vette figyelembe, azt önhibáján kívül nem ismerte, illetve arra önhibáján kívül nem hivatkozott. A Kbt. 2. §-ában foglalt alapelvi rendelkezések megtartottságát illető vizsgálat mellőzését az alperes a határozatának 47. pontjában azzal indokolta, hogy a jogorvoslati kérelem erre nézve többlettényállást nem tartalmazott. A felperes a jogorvoslati kérelmében nem, a keresetében hivatkozott első alkalommal arra, hogy a Kbt. 2. §-ában foglalt garanciális jogok sérelmét veti fel az, hogy összesen öt ajánlat lett érvénytelen aránytalanul alacsony ajánlati árra hivatkozással, holott az árak eltéréseinek százalékos mértéke ezt nem igazolhatja. Az alperes ezért a felperes ezzel összefüggő érvelését – adott esetben önálló kérelmi elemként – nem vizsgálta, a bíróság pedig nem vizsgálhatta. Arra pedig az alperes a perben támadott két érvénytelenségi okkal kapcsolatban helytállóan hivatkozott, hogy a felperes az indokoláskérés jogszerűségét a jogorvoslati eljárásban már nem támadhatta, így az azzal kapcsolatos érveire sem az alperes az eljárása során, sem a bíróság nem lehet figyelemmel.
- [48] Az érvénytelenség megállapításának indoka a határozat 15. pontjában rögzítettek szerint az volt, hogy a felperes adatszolgáltatása alapján az ajánlati áron teljesíthetőségről az alperesi érdekelt nem tudott meggyőződni. Az alperes e döntés jogszerűségét vizsgálta a hat okban rögzítettek alapján a jogorvoslati kérelem szerint. A felperes a keresetében azonos érvek mentén kifogásolta a 2. és 5. érvénytelenségi okokról hozott ajánlatkérői döntés jogszerűségét. A bíróság az alperes határozati érveivel az alábbiak szerint egyetértett.
- [49] A Kbt. 69. § (1) bekezdése szerint az ajánlatok és részvételi jelentkezések elbírálása során az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia, hogy az ajánlatok, illetve részvételi jelentkezések megfelelnek-e a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban

meghatározott

feltételeknek.

- [50] A Kbt. 72. § (1)-(3) bekezdése alapján az ajánlatkérő az értékelés szempontjából lényeges ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatokat, valamint indokolást köteles írásban kérni és erről a kérestről a többi ajánlattevőt egyidejűleg, írásban értesíteni, ha az ajánlat a megkötni tervezett szerződés tárgyára figyelemmel aránytalanul alacsony összeget tartalmaz az értékelési szempontként figyelembe vett ár vagy költség, vagy azoknak valamely önállóan értékelésre kerülő eleme tekintetében.
- Az ajánlatkérő figyelembe veheti az olyan objektív alapú indokolást, amely különösen
- a gyártási folyamat, az építési beruházás vagy a szolgáltatásnyújtás módszerének gazdaságosságára,
  - a választott műszaki megoldásra,
  - a teljesítésnek az ajánlattevő számára kivételesen előnyös körülményeire,
  - az ajánlattevő által ajánlott áru, építési beruházás vagy szolgáltatás eredetiségére,
  - a 73. § (4) bekezdése szerinti környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeknek való megfelelésre, vagy
  - az ajánlattevőnek állami támogatások megszerzésére való lehetőségére vonatkozik.
- Az ajánlatkérő az indokolás elfogadhatóságának megítéléséhez – ha az elfogadhatóság kétséges – további kiegészítő indokolást kérhet az ajánlattevőtől, a többi ajánlattevő egyidejű értesítése mellett. Az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tényt, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról. Az ajánlatkérő köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető.
- [51] A 2. érvénytelenségi ok vizsgálatakor az alperes megalapozottan vette figyelembe a közbeszerzési eljárás során keletkezett, a határozatának tényállási részében rögzített dokumentumok közül az ajánlati felhívás II.2.4. pontját, amely a „Teljesítendő tervezési munkák (fő tevékenységek)” felsorolása körében egyértelműen tartalmazta a teljeskörű bontási terv és technológiai leírás elkészítését, külön nevesítve az azbesztmentesítési tervet. A dokumentáció 3.1.3. pontjában egyértelműen előírásra került, hogy a komplett kivitelezési dokumentáció készítésének része az azbesztmentesítési terv is. Míg a 3.1.3.5. pont már konkrétan az azbesztmentesítési tervről rendelkezett. Az alperesi érdekelt az indokolás I. pontjában előírta, hogy a felperes mutassa be teljesítéshez szükséges humán erőforrásokat az egyes szakemberek munkavégzésére kalkulált időszükségletet (munkaórákban) a munkaerő-költségek ismertetésével és a közterheket.
- [52] Lévén, hogy az elvégzendő feladatok között az azbesztmentesítési terv elkészítése külön nevesítetten szerepelt, az indokoláskérés I. pontjában meghatározottaknak erre is ki kellett terjednie. Ráadásul az indokoláskérés II.1. pontja előírta a „Bontási terv és technológia feladatra” vonatkozóan is – melynek egyértelmű részét képezte az ajánlati dokumentáció alapján az azbesztmentesítési terv, mint önálló részfeladat elkészítése – az adott költségssorhoz kapcsolódó feladatok megadását, önállóan nevesítve az adott költségssorhoz tartozó feladatokat, így az azbesztmentesítési tervet is.
- [53] A felperes azonban indokoláskérésre adott válaszában a felek által nem vitatottan az azbesztmentesítési tervet nem szerepeltette. A 4. számú kiegészítő indokoláskérésben az alperesi érdekelt ezért konkrétan arra kérdezett rá, hogy az azbesztmentesítési tervvel miért nem kalkulált, mint elvégzendő feladattal. A felperesnek a 4. számú kiegészítő indokoláskérésre adott válasza, amely azt tartalmazta, hogy sem a költségvetésben nem kellett külön tételsoron árazni az azbesztmentesítési terv elkészítését, sem pedig az alperesi érdekelt

az árindokolás kérése során nem kérte azt kiemelni azért nem fogadható el, mert az azbesztmentesítési terv önálló feladatként a „Bontási terv és technológia leírás készítése” cím alatt előírásra került. Az indokoláskérés I. pontja pedig kifejezetten valamennyi teljesítendő feladat vonatkozásában előírást tartalmazott arra, hogy feladatonként a felperesnek mit kell bemutatnia (szükséges humánerőforrás egyes szakemberek munkavégzésre kalkulált időszükséglete (munkaórákban), munkaerő-költségek, közterhek ismertetése). Ezt a felhívást a felperes által hivatkozottakkal szemben nem lehetett akként értelmezni, hogy az azbesztmentesítéssel mint elvégzendő tevékenységgel ne kellett volna e tekintetben önállóan számolni függetlenül attól, hogy a költségvetésben nem szerepelt külön tételsoron. Az árindokoláskérés során az ajánlatkérőnek az ajánlati áron teljesíthetőségről kell meggyőződnie, az objektív alapú árindokolásnak pedig valamennyi az árat meghatározó elem része kell legyen, amellyel az ajánlati kiírás szerint számolni kell. Az indokoláskérés II.1. pontja alapján az azbesztmentesítési terv megadása, mint önálló részfeladat a „Bontási terv és technológia leírás készítése” költségvetési sor részeként pedig nem kétségesen olyan elem volt, amellyel az ajánlati ár meghatározásakor a felperesnek kalkulálnia kellett.

[54] Egyetértett ezért a bíróság az alperessel abban, hogy a felperes indokoláskérésre adott válasza nem volt kellően objektív, a felperesnek a 4. kiegészítő indokoláskérésre adott válaszának értékelése helytálló volt, miután a felperes a korábban általa nem szerepeltetett tételt utóbb az Irányító mérnöki feladatokba kívánta betudni.

[55] Az indokoláskérés kiegészítő indokolás célja, hogy a szerződések teljesíthetőek legyenek. Ne lehessen olyan ajánlattevő ajánlatát eredményesnek nyilvánítani, aki a szerződés teljesítésére utólag nem lesz képes. Ugyanakkor az ajánlatkérő indokoláskérési, kiegészítő indokoláskérési kötelezettsége nem parttalan. Mindezt támasztja alá a Kbt. 72. §-ához kapcsolódó joggyakorlat is. [...] „Lényeges továbbá, hogy a Kbt. 72. §-ának alkalmazása nem lehet szelektív, azaz ha az ajánlatkérő annak alkalmazásáról, az ajánlati elemek vizsgálatáról dönt, ezen döntés alapján valamennyi ajánlatot [az egyéb előírt rendelkezéseknek megfelelően, lásd például Kbt. 81. § (4)-(5) bekezdését] és valamennyi ajánlati elemre tekintettel vizsgálnia kell, továbbá a Kbt. 72. §-ának valamennyi szabályát alkalmaznia kell. Ajánlatkérőnek tehát a vizsgálat melletti döntése esetén a teljes vizsgálatot végig kell vinnie, és annak eredményét illetően döntést is kell hoznia. Megjegyzendő, hogy kellően gondos eljárása esetén ajánlatkérőnek a döntését a beérkezett ajánlatok Kbt. 72. §-a szerinti vizsgálata felől a hatékony és felelős gazdálkodás elvét is szem előtt tartva kell meghoznia, mivel abban az esetben, ha egy általa elfogadott ajánlatról a szerződés teljesítése során derül ki, hogy teljesíthetetlen kötelezettségvállalást tartalmazott, az komoly többletkiadásokat és a tervezett szolgáltatás vagy beszerzési cél ellátatlanságát jelentheti számára, ami a Kbt. 72. §-ának esetleges alkalmazásával megelőzhető vagy elkerülhető lett volna. [...] A 2011-es Kbt., de még az azt megelőző közbeszerzési szabályozás talaján kialakult joggyakorlat is az ajánlatkérő indokoláskérési kötelezettségét számos esetben olyan módon értelmezte, miszerint ajánlatkérő az indokoláskérést mindaddig köteles folytatni és - a korábbi megfogalmazás szerint - további tájékoztatást kérni, amíg ajánlattevő minden olyan információt meg nem ad, amelyek alapján ajánlatkérő megalapozottan tud dönteni az ajánlati vállalat teljesíthetőségéről. Ezen értelmezés nem volt tekintettel az indokoláskérés céljára, arra, hogy - amint arra fentebb már rámutattunk - ajánlattevőnek szintén érdeke és kötelezettsége a megfelelő tartalmú indokoláskérésre teljes körű tájékoztatást adni. A legutóbbi bírósági döntések azonban már egyensúlyt teremtenek a felek jogai és kötelezettségei között, ezzel a tételes szabályozáson keresztül érvényt szerezve a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, valamint a joggal való visszaélés tilalmának. A Fővárosi Törvényszék Kf.650.120/2014/8. számú ítéletében rámutatott, hogy amennyiben ajánlatkérő

indokoláskérése egyértelmű a tekintetben, hogy mely ajánlati elemek vonatkozásában és milyen információk megadását várja el, és ajánlattevő nem adja meg a kért információkat, ajánlatkérőnek nem kell további tájékoztatáskérés keretében bekérni az ár megalapozottságának megítéléséhez szükséges adatokat. A további tájékoztatáskérésre csak az ajánlattevő által megadott indokolás tekintetében kerülhet sor. [...]” (Dezső Attila Szerk., Nagykommentár a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény 72.§-ához 2016.)

- [56] Az indokoláskérés, kiegészítő indokoláskérés eredményének értékelése az ajánlatkérő feladata. Az ajánlatok teljessége, az ajánlatkérő által észlelt hiányosságok megfelelő pótlása azért kiemelkedően fontos, hogy az ajánlatkérő az ellentmondásmentes és hiánytalan, megfelelően, teljeskörűen indokolt ajánlatok tükrében tudjon értékelni és a közbeszerzési eljárás nyertesét kiválasztani. Ezért az indokoláskérés, kiegészítő indokoláskérés mikénti teljesítéséhez kiemelt érdek fűződik. A kapcsolódó joggyakorlat alapján [...] „A vizsgálat szempontjait illetően az alapvetően stabil alapokon nyugvó és hosszabb ideje azonos elvek mentén formált korábbi hazai szabályozáshoz képest több jelentős változást is találunk. Egyrészt a jogszabály, bár megtartotta azon követelményt, miszerint ajánlatkérő kizárólag az objektív alapokon nyugvó indokolást fogadhatja el, a 2003-as Kbt.-vel és a 2011-es Kbt.-vel ellentétben már semmilyen formában nem utal a gazdasági észszerűsége, mint zsinórmértékre. Ehelyett a vizsgálat esetleges negatív kimenetele felől közelítve a Kbt. 72. § (3) bekezdés utolsó mondata a szerződés adott áron vagy költséggel történő teljesíthetőségét tekinti olyan minőségi kritériumnak, amely alapján az ajánlat érvénytelensége felől ajánlatkérő megalapozott döntést hozhat. Megfordítva, köteles érvénytelenné nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem igazolják, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető. Hasonlóan a teljesíthetőséget helyezi középpontba az egyéb ajánlati vállalkozások megítélésére vonatkozó Kbt. 72. § (7) bekezdésének szövegezése. A Kbt. 72. § (3) bekezdése egyszersmind rögzíti azt is, hogy ajánlatkérőnek ezt a döntését a közölt információk alapján kell meghoznia, amely megerősíti az a fentebb már említett körülményt, miszerint a megfelelő és teljes körű indokolás és bizonyítás terhét a jogalkotó az ajánlattevőre, mint az ajánlat összeállításával kapcsolatos információk teljes körével rendelkező személyre telepíti. [...] Megállapítható az is, hogy a gazdasági észszerűség a bíróságok gyakorlatában sokszor nem a már említett sui generis közbeszerzési „zsinórmértéket” jelenti, hanem magának az előadott állításnak, érvelésnek az általában vett életszerűségét, egyúttal az ajánlatkérő által a felhívásban vagy a dokumentációban tett előírásokat, elvárt teljesítményeket is ennek szűrőjén keresztül kell megítélni (Kúria Kfv.II.37.747/2014/9.). A Kbt. 72. § (2) bekezdése értelmében, mint arra már utalás történt, továbbra is csak az objektív alapú indokolás vehető figyelembe a vitatott ajánlati elem elfogadhatóságának megítélésékor. Objektív alapú e tekintetben mindaz, ami tényleges és a külvilág számára felismerhető, érzékelhető, ekképpen pedig az ajánlat összeállításának időpontjában rendelkezésre állt és az indokolás idején is rendelkezésre áll, továbbá valamilyen hiteles formában igazolható vagy legalábbis tényszerű és konkrét indok. Ehhez képest nem objektív indok az, ami nem alátámasztott vagy alátámasztható, bizonytalan jövőbeli eseménytől vagy egyéb feltételtől függ, továbbá az is, ami nincs kapcsolatban az adott közbeszerzéssel vagy annak adott részével.[...]” (Nagykommentár a Kbt. 72.§-ához)

- [57] Az ajánlati dokumentáció része volt, ezért az indokoláskérés II.1. pontja kifejezetten nevesítetten az azbesztmentesítési terv elkészítésére, mint elvégzendő feladatra nézve is kért magyarázatot, így azt a „Bontási terv és technológia leírás készítése” költség soron önállóan, külön részfeladatként szerepeltetnie, a hozzá kapcsolódó humán erőforrás szükségletet, szakemberek munkavégzésre kalkulált időigényét, munkaerő-költségeket külön kiemelten a felperesnek meg kellett volna adnia az indokoláskérés I. pontjában foglaltaknak megfelelően.

Okszerűen nem hivatkozhat arra, hogy mindezeket a „Bontási terv és technológia leírás készítése” tételsorban összesítetten szerepeltette. Az általa megadott árindokolás 15. oldalán pedig, a rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az Irányító mérnöki feladatok között az általa hivatkozottakkal ellentétben az azbesztmentesítési terv nem került részletezésre. A rendelkezésre álló dokumentumokból így nem volt megállapítható, hogy az azbesztmentesítési terv teljesíthetőségének feltételei miként és mennyiben adóttak. Azt pedig az alperes ugyancsak helyesen állapította meg, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott az indokoláskérés, kiegészítő indokoláskérés tartalmának jogszerűtlenségére, mivel azt az eljárást lezáró döntés keretei között már nem támadhatja.

- [58] Az 5. érvénytelenségi indok tekintetében az érvénytelenné nyilvánítás indoka az volt, hogy a felperes ellentmondásosan nyilatkozott a „Meglévő épület bontása” költségvetési tételhez alkalmazni kívánt kotrógép időszükségletét illetően. A 4. számú kiegészítő indokolásban 2832 órával, míg a 2. számú kiegészítő indokolásban ugyanerre a tételre 2800 órával kalkulált.
- [59] Helyesen állapította meg az alperes a határozatban, hogy az alperesi érdekelt mind a 2. számú, mind a 4. számú kiegészítő indokolásban egyértelműen a „Meglévő épület bontása” munkavégzéshez kapcsolódó, de eltérő tételekhez a kotrógép időszükségletre kérdezett rá. A felperesi válaszokból azonban az volt megállapítható, hogy a kotrógép időszükségletre más időtartamot adott. Az egymásnak ellentmondó adatokból fakadó ellentmondás feloldása nem történt meg, így nem volt egyértelmű, hogy a munka elvégzéséhez az ajánlat benyújtásakor ténylegesen mekkora kotrógép időszükséglettel kalkulált a felperes, vagyis annak teljesíthetősége, objektivitása gazdasági észszerűséggel való összeegyeztethetősége nem volt megállapítható.
- [60] Az ellentmondás feloldása körében nem foghatott helyt a felperesnek a keresetben kifejtett azon álláspontja, hogy a 2. számú és a 4. számú kiegészítő indokolás tárgya más volt, mivel ez nem változtatott azon, hogy mindkettő a „Meglévő épületek bontása” körében felmerülő kotrógép időszükségletre is rákérdezett. A felperes pedig alappal nem hivatkozhat a számítási eltérések oka körében arra, hogy az a párhuzamos munkavégzésből adódott - a 2832 munkaórát magában foglalja a 2. számú kiegészítő indokolás körében megadott 2800 munkaóra - figyelemmel arra, hogy a 4. számú kiegészítő indokolás 5. pontja kifejezetten a „Meglévő épületek bontása” tétel esetén előírta, hogy a felperes tüntesse fel azt, amennyiben párhuzamos munkavégzéssel is kalkulál. Ezt azonban a felperes nem jelezte az időigények azonosíthatósága érdekében, átfedésekre nem mutatott rá, ezzel a perben is adós maradt. A felperes az indokoláskérés, kiegészítőindokoláskérés tartalma jogszerűségének vitatására a 2. számú érvénytelenségi oknál kifejtettek miatt az 5. számú érvénytelenségi ok esetében sem jogosult.
- [61] Minderre tekintettel jogszerű döntést hozott az alperes, amikor a jogorvoslati kérelmet elutasított, a felperes nem tudott olyan jogsértést feltárni, amely az alperesi határozat jogszerű voltának alátámasztását megkérdőjelezhette volna, ezért a Fővárosi Törvényszék a felperes keresetét a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította.
- [62] A bíróság a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) és 87. § (2) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest az alperes perköltségének megfizetésére, amelynek mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése és (6) bekezdése alapján állapította meg, figyelemmel az ügy

bonyolultságára az alperes által ténylegesen végzett munkára, a beadványok számára és arra, hogy a perben tárgyalás megtartására nem került sor.

- [63] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 45/A. § (2) bekezdésére tekintettel alkalmazandó 39. § (3) bekezdés b) pontja és 47. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapított 36 000 forint kereseti illetéket a pervesztes felperes a Pp. 101. § (1) és 102. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni.
- [64] A bíróság tájékoztatja a felperesteket, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell az esedékesség napjáig megfizetni. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni a Fővárosi Törvényszéket, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. Ha a felhívásnak határidőben nem tesz eleget, az illeték behajtására és megfizetésére az illetékről szóló törvény rendelkezéseit és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.
- [65] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (2) bekezdése és a Kbt. 172. § (6) bekezdése zárja ki.

### **Záró rész**

Budapest, 2024. szeptember 17.

dr. Sára Katalin s.k.  
a tanács elnöke

dr. Szilágyi-Horváth Eszter s. k.  
előadó bíró

dr. Pártay-Czap Sarolta s.k.  
bíró